

Konspekt lekcji historii i społeczeństwa w klasie V

Temat: Wisłą do Gdańska

Uczeń:

wyjaśnia pojęcia:

„spichlerz”, „spław rzeczny”, „szkuta”, „flisak”, „żuraw”;

przedstawia okoliczności odzyskania przez Polskę Pomorza Gdańskiego;

przedstawia postanowienia pokoju w Toruniu w 1466 roku

wyjaśnia przyczyny ożywienia gospodarki polskiej po odzyskaniu Pomorza Gdańskiego

opowiada o funkcjonowaniu spławu rzecznego

wskazuje znaczenie Wisły jako szlaku komunikacyjnego

wskazuje na mapie Wisłę, Gdańsk i miasta położone na szlaku wiślanym

wymienia towary, którymi handlowano w Polsce w XV i XVI wieku.

Metody pracy

metoda aktywizująca – pogadanka • opis słowny • praca z tekstem podręcznika • praca z ilustracją • praca z mapą • praca z mapą google • przeglądanie zdjęć i rycin w Internecie.

Formy pracy • indywidualna • zbiorowa

Środki dydaktyczne • podręcznik, s. 64–65 • mapa „Postanowienia pokoju toruńskiego w 1466 roku” • karta pracy, tekst legendy o flisaku, komputer z dostępem do Internetu oraz tablica interaktywna.

Tok lekcji

1. Nauczyciel prosi uczniów o przypomnienie okoliczności utraty przez Polskę Pomorza Gdańskiego i działań podejmowane w celu odzyskania tych ziem.
2. Praca uczniów z mapą
Uczniowie analizując mapę na tablicy ze strony WIKIPEDIA odpowiadają na pytania:
Co przedstawia mapa?
Jakie tereny odzyskała Polska w 1466r.? Jak je nazywamy?
Co się stało z ziemiami zakonu krzyżackiego? Jak nazywamy te tereny?
Co doprowadziło do tak zasadniczych zmian terytorialnych?
3. Nauczyciel opowiada o wojnie 13-letniej – jej przyczynach, o tym jak miasta takie jak Toruń czy Gdańsk same zwróciły się do króla z prośbą o przyłączenie do Polski, krótko opisuje warunki pokoju toruńskiego.
4. Nauczyciel zadaje uczniom pytanie:

Jakie znaczenie dla Polski miało odzyskanie Pomorza Gdańskiego?

5. Wskazuje czasy po pokoju w Toruniu jako okres wspaniałego rozwoju gospodarki Polski. Przedstawia dwie formy transportu – lądową i rzeczną (wprowadza pojęcie „spław rzeczny”); prosi uczniów, by wskazali korzystniejszą formę transportu i uzasadnili swoją opinię.

Następnie w klasie odbywa się krótka rozmowa na temat tego, dlaczego spław rzeczny stanowił bardzo dogodną formę transportu towarów z Polski do Gdańska i dalej do Europy... Na mapie Google Polski uczniowie wskazują najważniejsze miasta na szlaku wiślanym:

Kraków, Sandomierz, Kazimierz Dolny, Płock, Włocławek, Toruń, Grudziądz

Następnie wspólnie z nauczycielem obliczają odległość od miejscowości Nowe Ręczaje do najbliższego styku z Wisłą.

6. Nauczyciel prosi uczniów o wyszukanie w podręczniku towarów, jakimi handlowała Polska.

Uczniowie wymieniają: zboże, drewno, skóry, mięso, len, wełna, miód.

Przy okazji nauczyciel wprowadza pojęcie – spichlerz i prosi uczniów o wyjaśnienie powiedzenia, że Polska stała się spichlerzem Europy. (zdjęcie w podręczniku).

W międzyczasie nauczyciel wyświetla uczniom zdjęcia spichlerzy znajdujących się w ważniejszych miejscowościach na szlaku wiślanym.

7. Nauczyciel opowiada o spławie rzecznym, prosząc uczniów, aby znaleźli w tekście elementy charakteryzujące sztukę. Przy okazji wyjaśniane jest pojęcie flisak.

8. Praca z ilustracją, s. 85

- wskaż na mapie żuraw, handlujący kupcy, szlachcic z szablą, szkuta, człowiek z workiem na plecach, człowiek z taczką

9. Podsumowanie najważniejszych zagadnień z lekcji:

W 1466r. Polska odzyskała Pomorze Gdańskie

Odzyskanie Pomorza Gdańskiego wpłynęło na rozwój handlu morskiego płodami polskimi.

10. pokaz zdjęć z wykorzystaniem Internetu przedstawiających flisaków, żuraw gdański, szkuty, dawne stroje, dawny Gdańsk.

11. Quiz historyczny

Nauczyciel wyświetla na tablicy kolejno pytania podsumowujące zajęcia. Zadaniem uczniów jest wybór prawidłowej odpowiedzi poprzez podniesienie jednej, drugiej lub obu rąk.

Praca domowa, zad. 3

Wyobraź sobie, że jesteś flisakiem, napisz krótkie opowiadanie o swojej pracy. Wykorzystaj słowa: szkuta, spichlerz, żuraw